

**Ytre Hvaler
nasjonalpark**

Postadresse
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse
Skjærgårdens hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69 24 70 24
fmovpost@fylkesmannen.no
fmovmoo@fylkesmannen.no

Sabima
Postboks 6784 St. Olavs plass
0130 OSLO

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2021/14315-2 432.3

Deres ref.

Dato 21.06.2021

Dispensasjon - 2021-2024 - Ytre Hvaler nasjonalpark - soppinnsamlinger - Sabima

Søknader datert 03.05.21 ble behandlet i Ytre Hvaler nasjonalparkstyre 25.06.2021.

Saksfremlegg til nasjonalparkstyret

Sak 2021/14 Dispensasjon - 2021-2024 - Ytre Hvaler nasjonalpark - soppinnsamlinger – Sabima.

Nasjonalparkstyrets vedtak

Settes inn

Forvalters forslag til vedtak

Det gis tillatelse til innsamling av sopp i perioden 2021-2024 for å dokumentere mangfoldet av sopp i nasjonalparken og innlemme innsamlet materiale i samlingene ved Naturhistorisk Museum ved Universitetet i Oslo. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for navngitte personer i søknaden
- Innsamlingen og beleggene skal tas slik at bestanden/populasjonen ikke skades eller forringes
- Dataene skal registreres i Artsobservasjoner/Artskart
- Rapport om resultatene fra kartleggingen sendes styret innen 31.12. hvert år til Ytre Hvaler nasjonalparkstyre sfovpost@statsforvalteren.no

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48. Denne tillatelsen skal tas med når oppdraget gjennomføres.

Søknad til nasjonalparkstyret

Sabima samarbeider med Norges sopp- og nyttevekstforbund (NSNF) om «Kartlegging av Storsopper i Norge» med å dokumentere mangfoldet av sopp i Østfold. Sabima mottar kartleggingsmidler fra Miljødirektoratet/Artsdatabanken til styrking av våre aktiviteter.

Vi viser bl.a. til tidligere søknad og tillatelse i 2017, og til arbeidet med soppkartlegging som utføres av soppforeningene i gamle Østfold fylke.

Innsamling er ofte nødvendig for kritisk granskning og artsbestemmelse av sopper. I dag er DNA sekvensering blitt en nødvendig del av slik kritisk artsbestemmelse. Belegg har også

framtidig vitenskapelig verdi, og kan brukes til seinere taksonomisk forskning.

Vi søker spesielt for NSNFs medlemsforeninger som er: **Moss sopp- og nyttevekstforening**; Reidun Braathen og **Fredrikstad Soppforening** Hermod Karlsen, samt amatørmykolog Øyvind Weholt.

Vi søker om tillatelse for innsamling av sopp i **Ytre Hvaler nasjonalpark** for perioden 2021-2024 for Reidun Braathen, Moss og Hermod Karlsen og Øyvind Weholt, begge Fredrikstad.

Det tilstrebes så lite innsamling som overhodet mulig og så skånsomt som mulig. Det er en forutsetning at innsamlet materiale innlemmes i samlingene ved Naturhistorisk Museum ved Universitetet i Oslo. Eventuelle dubletter av materiale kan bli belagt ved utenlandske mykologiske samlinger. Ferdig bestemt materiale blir registrert i Artsobservasjoner/Artskart og dermed tilgjengeliggjort for allmenheten.

Lovhjemmel

Ytre Hvaler nasjonalpark ble opprettet 26.06.2009. Formålet (§ 2) er å:

- *bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,*
 - *bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,*
 - *bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.*
- Allmenheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

I henhold til § 3 pkt 2.1 a) i verneforskriften for Ytre Hvaler nasjonalpark er vegetasjon på land og i sjø, herunder døde busker og trær, vernet mot all skade og ødelegging. Sopp er i denne sammenhengen å betrakte som planter.

Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Vurdering av saken

I søknaden er det vist til samarbeid mellom SABIMA og Norges sopp- og nyttevekstforbund om kartlegging av storsopper i Norge. Hensikten er å dokumentere mangfoldet av sopp i Østfold. Videre at innsamling ofte er nødvendig for kritisk gransking og artsbestemmelse av sopper. Innsamlet materiale kan også ha framtidig vitenskapelig verdi og kan brukes i taksonomisk forskning og i DNA-analyser.

Kartlegging og forskning er et viktig virkemiddel for å få til en kunnskapsbasert forvaltning. Verneområder har ofte stor verdi for forskning og undervisning fordi de har spesielle naturkvaliteter, og fordi vernet innebærer stabilitet.

I forvaltningsplanen er det gitt forvaltningsmål for forskning og undervisning: *Forskning og undervisning skal brukes aktivt for å fremskaffe og gjøre tilgjengelig kunnskap som kan fremme verneformålet, naturglede, forståelse for sammenhenger i naturens virkemåte og sårbarhet.*

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at søknaden skal vurderes i henhold til lovens §§ 8-12. I medhold av naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger være kunnskapsbasert. I denne saken har vi tatt utgangspunkt i vår kjennskap til området og eksisterende kunnskap hentet fra forvaltningsplan, og registreringer i Naturbase og Artskart har også blitt lagt til grunn.

En forutsetning for vern av det biologiske mangfoldet er kunnskapsinnhenting og kartlegging. Kartleggingen er en prosess hvor man stedfester informasjon om forekomster av art- og økosystemmangfold. Kartlegging av biologisk mangfold i Norge skjer av den offentlige forvaltningen, gjennom forskningsprosjekter, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner. [Artsdatabanken](#) er en nasjonal kunnskapsbank for biologisk mangfold, og Artsdatabankens viktigste oppgave er å forsyne offentligheten og forskningsmiljøene med informasjon om norske arter og naturtyper.

Artsdatabanken skriver følgende i en artikkel fra 2015:

Sopp regnes i dag som et eget organismerike, sidestilt med dyreriket og planteriket. Rødlistevurderingen omfatter fire økologiske hovedgrupper: vedboende sopper, beitemarksopper, mykorrhizasopper og jordsaprotrofer. Av totalt 3170 vurderte sopparter står 910 arter (29 %) på Rødlista 2015. Av de nesten 2000 kjente soppartene i Norge som ikke er nærmere vurdert, antas kun et fåtall å være sterkt knyttet til habitater i tilbakegang, og kun et relativt lite antall av disse 2000 antas å kunne havne på Rødlista. Vi antar dermed at størrelsesorden 20 % av norske sopparter kvalifiserer til rødlisting.

Kunnskapsgrunnlaget for sopper er i rask økning. Dette skyldes en omfattende og målrettet kartlegging av rødlistearter og av lite kjente grupper. Denne søknaden er et eksempel på dette arbeidet. Forvaltningsmyndigheten vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å fatte en beslutning.

I vurderingen blir det ikke lagt vekt på føre-var-prinsippet i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9 da vi ikke kan se at omsøkte tiltak vil innebære vesentlige usikkerhetsmomenter knyttet til verneverdiene i nasjonalparken. En forsiktig innsamling av sopp vurderes ikke å påvirke artsmangfoldet i nasjonalparken negativt. Føre-var-prinsippet tillegges dermed liten vekt i denne saken.

Omsøkte tiltak er små og begrensede og vil dermed ikke medføre at samlet miljøbelastning blir større enn det som kan aksepteres (§ 10). Etter vår vurdering kan innsamlingen gjennomføres som beskrevet uten at det medfører nevneverdig skade på verneverdiene. For å unngå eller begrense eventuelle skader på naturmangfoldet, forutsetter forvaltningsmyndigheten at innsamlingen gjennomføres varsomt med hensyn til vegetasjonen i nasjonalparken jf. § 12. § 11 anses som lite aktuell i denne sammenheng.

Etter forvaltningsmyndighetens vurdering vil ikke dette tiltaket stride mot vernevedtakets formål jf. § 2, og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket kan dermed tillates med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Klageadgang

Dette vedtaket kan med hjemmel i forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALDEN
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD